

Foarte umani, foarte divini (IV): Noi, habitatul virtuților

Dorința noastră de a deveni mai buni se hrănește din mediul în care trăim și rodește în relațiile cu ceilalți.

17.01.2025

Dumnezeu nu trăiește singur.
Dumnezeu este o familie, o Trinitate de persoane unite prin iubire: o fântână inepuizabilă de viață, o sursă care se oferă și se comunică fără încetare. Fiecare persoană trăiește

liber și în întregime pentru ceilalți, privindu-i, într-o veselă dependență. Dumnezeuul nostru, spunea Benedict al XVI-lea, este „o *Ființă-pentru* (Tatăl), o *Ființă-din* (Fiul) și o *Ființă-împreună-cu* (Sfântul Duh)” ^[1].

Aceași logică strălucește din tot ceea ce a ieșit din mâinile Sale, în mod deosebit în om. Într-adevăr, viața trinitară este gravată în adâncul ființei noastre. Existența noastră nu este autentic umană și divină decât dacă se înscrie în coordonatele trinitare de comuniune: pornind *de la* Dumnezeu și *de la* ceilalți; *cu* Dumnezeu și *cu* ceilalți; *pentru* Dumnezeu și *pentru* ceilalți.

Echilibristul

Toate virtuțile, de la cele mai modeste sau nesemnificative, au în vedere sporirea comuniunii cu ceilalți. Desigur, virtuțile, în măsura în care ne oferă o anumită stăpânire asupra propriei persoane, ne fac mai

puternici (virtute vine din *virtus*, forță). Prin legăturile lor reciproce, ele ne fac să fim mai autentic noi înșine. Totuși ele nu urmăresc o perfecțiune individuală, deoarece fericirea nu se obține niciodată pe un drum izolat. Virtutele ne permit „să exprimăm iubirea: această iubire în care, desigur, omul-persoană devine dar și, prin intermediul acestui dar, realizează sensul însăși al esenței și existenței sale” ^[2]. Virtutea autentică nu se dobândește departe de ceilalți sau *în pofida* lor. Dimpotrivă, trebuie urmată calea opusă: să creștem în libertatea pentru ceilalți; o libertate care ne permite să ne angajăm și să ne dăruim apropiaților noștri.

Virtutea, în cele din urmă, constă în *a te poseda pe tine însuți pentru a te dăru*i altora. Așa este adevărata forță, adevărata putere.

Putem să ne imaginăm un echilibrist mergând pe o sârmă suspendată, sub privirile neliniștite ale spectatorilor.

El efectuează același parcurs zi de zi, de la un capăt la altul al sârmei. Reunește îndrăzneala și precauția: se teme de cădere, dar se bucură de înălțime și de risc. Caută să-și depășească limitele, iar obiectivul lui cere un antrenament foarte strict. Are nevoie de o îndemânare pe care nu o va atinge decât reluând neîncetat exercițiul, trecând zi de zi peste teama de înălțime. În mod asemănător, pentru a deveni o persoană virtuoasă — ordonată sau recunoscătoare, de exemplu — avem nevoie să învingem rezistențe, cu timp și antrenament. Care este motivația noastră pentru a pune fiecare lucru la locul lui sau pentru a mulțumi cu amabilitate? În măsura în care știm că o ființă iubită, care are nevoie de aceste daruri, ne așteaptă la capătul sârmei, vom gândi că merită riscul să avansăm deasupra vidului. Noi nu căutăm doar o armonie sau o perfecțiune individuală. Toate virtuțile au ca

perspectivă deschiderea spre ceilalți. Fiind personale, ele au o dimensiune de comuniune și fortifică legăturile cu ceilalți.

A fi-din: darul dependenței

Anumite opere despre stăpânirea de sine propun chei pentru a trăi în pace cu sinele și identifică fericirea cu o viață plină și independentă: astfel independența în raport cu ceilalți ar fi frustrantă și ar împiedica propria dezvoltare. Dacă ne întoarcem spre Trinitate, înțelegem că realitatea este alta. În primul rând, Dumnezeu Fiul purcede de la Tatăl și primește de la El întreaga Sa ființă. Această filiație îl face pe Isus să facă întru totul și cu bucurie voința Tatălui (cf. In 4, 34). În mod asemănător, ca niște creaturi ale lui Dumnezeu — mai mult încă, dacă am primit botezul, care ne încorporează vieții lui Isus — existența noastră îmbracă un caracter filial. Noi nu ne

dăm viața. Alții, înainte chiar de a ne cunoaște, ne-au condus până aici. Celelalte relații umane decurg din aceste relații de filiație, copii ai lui Dumnezeu și copii ai părinților noștri: pentru că suntem copii, suntem frați sau surori, suntem o familie.

Așadar, o dependență fundamentală este înscrisă în adâncul ființei umane. Existența noastră se desfășoară pornind *de la un Altul și de la alții*. Această realitate este deosebit de evidentă dacă ne gândim la iubirea maritală, constând în a trăi totalmente unit cu altul și *a depinde* la un moment dat de afecțiunea reciprocă, fără de care nu poți trăi. Prin urmare, să ai nevoie de alții nu înăbușă libertatea; dimpotrivă, aceasta dă mai multă valoare persoanei și o conduce spre o bucurie mai deplină. Să știi că am primit iubire și că pot iubi și eu îmi umple viața de sens.

În afară de aceasta, virtuțile nu se pot realiza *de facto* decât într-o atmosferă relațională; habitatul lor este „noi”. Dispozițiile noastre interioare se educă în contactul cu ceilalți. Este ceea ce fac părinții care își învață copiii anumite moduri de comportament: „Copile, nu spui mulțumesc?”, „Copile, pune fiecare lucru la locul lui”. Creștem grație sfaturilor primite și conversațiilor ce ne luminează rațiunea cu principii ferme. Principii care, o dată aplicate în viață, formează progresiv virtuțile și ne ajută să înțelegem unde este binele și cum să-l atingem.

În acest proces, exemplul anturajului este de asemenea o sursă de învățătură. O atmosferă virtuoasă în familie sau la locul de muncă este o pepinieră de virtuți. Din nefericire, reversul este la fel de adevărat. Un cămin sobru educă copiii la cumpătare; o mamă, care se îngrijește de detalii, le descoperă

copiilor valoarea lucrurilor mici. Așa este între prieteni, între colegi și în toată comunitatea umană. Un aspect esențial al misiunii noastre de evanghelizare constă în crearea unui climat în jurul nostru care să ajute la descoperirea și urmarea acestui drum. Biserica o face propunându-ne viața sfinților; nu este teorie, ci virtuți întruchipate în cineva: proba că este posibil să-L lăsăm pe Dumnezeu și pe ceilalți să intre în viața noastră.

A fi-cu: bucuria de a însoți

Duhul Sfânt, care porcede de la Tatăl și de la Fiul, este iubirea împărtășită și trimisă oamenilor pentru a *fi-cu* noi ^[3]. El este „izvorul inepuizabil al vieții lui Dumnezeu în noi” ^[4], o viață care nu poate exista decât în comuniune interpersonală. Într-adevăr, bărbații și femeile nu trăiesc pur și simplu, ci *trăiesc-împreună*; existența noastră este un *a fi-cu* cei

care ne înconjoară. Viața există doar acolo unde este comuniune.

Legăturile pe care le creăm cu ceilalți sunt adesea forța care permite propria noastră creștere personală.

Deși unele moduri de gândire și de viață contemporane promovează un model de om independent și, într-un anumit sens, autosuficient, Cuvântul lui Dumnezeu ne învață că nu suntem naufragiați izolați, ci oameni care au nevoie unii de alții. Sfântul Paul le amintește corintenilor că toți facem parte dintr-un singur trup:

„Voi sunteți trupul lui Cristos și, fiecare în parte, mădulare ale lui” (1 Cor 12,27). Suntem legați prin fire puternice de har și iubire, chiar și cu cei care ne-au precedat și cu cei care ne vor urma pe drumul către Dumnezeu. Catehismul Bisericii Catolice exprimă acest lucru astfel: „Cel mai mic act al nostru săvârșit în iubire răsună spre folosul tuturor în acea solidaritate cu toți oamenii, vii

sau morți, ce se întemeiază pe împărtășirea sfinților” ^[5]. Vom deveni mai buni pe măsură ce ne ajutăm unii pe alții, împreună și datorită celorlalți.

Nu suntem singuri pe drumul dobândirii virtuților. Așa cum spunea sfântul Josemaría, „nimeni nu este un vers izolat (...); într-un anumit fel, ne sprijinim sau ne împiedicăm reciproc. Toți suntem verigi ale aceluiași lanț” ^[6]. Mulți copii se distrau, în copilărie, construind castele din cărți de joc: fiecare carte se sprijinea pe alta din apropiere și împreună stăteau în echilibru. Alte cărți erau apoi adăugate deasupra, susținute de cele de dedesubt; astfel, treptat, se construiau castele delicate care se puteau prăbuși la cea mai mică mișcare greșită. La fel, viața noastră este un țesut de relații și întâlniri, un *a fi-cu* ceilalți: „Slăbiciunea voastră reciprocă este, de asemenea, un

sprijin care vă menține drepti (...):
precum se susțin reciproc,
sprijinindu-se unele de altele, cărțile
de joc” ^[7] .

Apropierea oamenilor care ne oferă
sprijin este o sursă de bucurie. A
însoți pe ceilalți și a fi însoțiți de ei
este pecetea unei vieți autentice
creștine. Să ne gândim la discipolii
de la Emaus: dacă nu s-ar fi întâlnit
cu acel călător misterios care le-a
deschis ochii, ar fi rămas pierduți în
confuzia lor (cf. Lc 24,13-17).

Prezența altora ne stimulează să
mergem mai departe; ei știu cum să
ne susțină sau să ne ridice. Atunci
când îi ajutăm pe ceilalți să-și atingă
cea mai bună versiune a lor înșiși, ne
comportăm precum Isus cu cei doi
discipoli care părăseau Ierusalimul.
Înconjurați de oameni care ne iubesc
și în care avem încredere, ne este
mai ușor să creștem.

Toate virtuțile au un caracter relațional, chiar și cele care par mai individuale. Tăria de caracter sau cumpătarea, de exemplu, ne orientează și ele spre ceilalți: ne permit să împărtășim binele pe care l-am descoperit. Virtuțile deschid ușile întâlnirilor generoase și ne facilitează dăruirea de sine. Nu există persoane virtuotoase, dar închise în ele însele: aceasta ar fi doar o aparență de virtute. De fapt, „Nu există vreo virtute care ar putea facilita egoismul; fiecare are drept rezultat în mod necesar binele sufletului nostru și al sufletelor celor care ne înconjoară” ^[8].

A fi-pentru: bucuria de a sluji

Tatăl este izvorul vieții trinitare. Totul în El este dăruire pentru Fiul, o plenitudine care se revarsă gratuit, cu delicatețea unei mame (cf. Mt 23,37; Ps 131,2). Paternitatea divină este sursa oricărei paternități (Ef

3,15), un dar pe care Dumnezeu ni-l încredințează fiecăruia pentru a deveni, la rândul nostru, izvor de viață pentru ceilalți. Suntem cu toții chemați să fim tată sau mamă: un discipol este fiul maestrului său, un prieten este *tată* și *fiu* al unui alt prieten etc. Cu toții suntem fii și, în același timp, devenim persoane mature pe măsură ce ne pregătim să fim părinți, fiecare conform vocației sale personale.

O persoană se găsește cu adevărat pe sine doar atunci când reușește să iasă din izolare și să se dăruiască altora. Conciliul Vatican II subliniază de mai multe ori, ca un mesaj esențial pentru epoca noastră, că omul „nu se poate realiza pe deplin decât printr-o dăruire sinceră de sine” ^[9]. Doar astfel suntem cu adevărat fericiți. A-ți dăruia viața „celorlalți este atât de eficient, încât Dumnezeu te răsplătește cu o smerenie plină de bucurie” ^[10].

Bucuria de *a fi-pentru* ceilalți se exprimă prin acte concrete de dăruire, de serviciu, de înțelegere. În fiecare zi avem nenumărate ocazii: să venim rapid în ajutorul cuiva, să judecăm cu blândețe comportamentul altora, să fim persoane pe care ceilalți se pot baza întotdeauna... Așa au trăit primii creștini, iar această viață a lor era atât de surprinzătoare încât păgânii spuneau: „Priviți cât de mult se iubesc, (...) priviți cum sunt gata să moară unul pentru celălalt” ^[11].

Și Maria se dedică celorlalți, uitând complet de ea însăși: știe să o ajute pe Elisabeta în ultimele luni de sarcină; la Cana, veghează la buna desfășurare a nunții; pe Calvar, stă lângă Fiul său cu o seninătate imensă, în mijlocul durerii... În ea „găsim siguranța și forța de a continua să aducem mângâierea Fiului său celor care au nevoie” ^[12]. Întreaga grație și virtute a Mamei lui

Cristos se revarsă spontan asupra celorlalți, pentru că, pentru cei care vor să-L urmeze pe Isus, nu există bine care să nu devină binele tuturor.

[1] Joseph Ratzinger, *Credință adevăr și toleranță*, Ed. Sígueme, Madrid 2005, p. 214.

[2] Sfântul Ioan Paul al II-lea, Audiență, 16 ian. 1980.

[3] Cf. Richard de Saint Victor, *De Trinitate*, III, 2-4.

[4] Papa Francisc, Audiență generală, 8 mai 2013.

[5] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 953.

[6] Sfântul Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu* nr. 76.

[7] Sfântul Josemaría, *Drum* nr. 462.

[8] Sfântul Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 76.

[9] Conciliul Vatican II, *Gaudium et spes*, nr 24.

[10] Sfântul Josemaría, *Forja*, nr. 591.

[11] Tertulian, *Apologeticum*, 39, 1-18.

[12] Mons. Fernando Ocáriz, *Mesaj*, 29 aprilie 2020.

José Manuel Antuña

.....

pdf | document generat automat din
[https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/
foarte-umani-foarte-divini-iv-noi-
locuinta-virtutilor/](https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/foarte-umani-foarte-divini-iv-noi-locuinta-virtutilor/) (07.08.2025)